

3488 H5871
Eesti rahwa
Kasuline

Kalender

68.
aastakäik

1913

centimeter

1898 suur hõbe auuraha Põhja-Liivimaa näitusel Tartus.

1890 l. auuhind.
Reiseri. Liivimaa
tulustarbelise ja
majanduslike fot-
set. brongse auur.

1895 l. auuhind.
üleüldiselt Bene-
maa püüdis
näit. Moskwa
suur hõbe auur.

1890 l. auuhind.
Püüdis ja riigi-
maade ministe-
riumi brongse
auuraha.

Põllumeestele!

Jurjewi pudrette-wabrik

joovitab oma hääks tunnistatud hinnawäärilist

pudrettet.

Pudrette täidab täiesti landasõnniku aset.

„Landasõnnituga võrreldes on Jurjewi pudrett umbes 10 korda rikkam wosworihapust, umbes 6 kord rikkam lämmapüüdist ja umbes 2 korda rikkam kaaliliselt. Pudrette on pääle selle haisuta peen kui pulber ja hõlbub väljakälvata.“ (Mia politehnikumii juures olewa katsejaama otius 12. oktoobrist 1895 nr. 69).

„Nr. 2 proov on Jurjewi pudrettest, mille ühesuguselt jääwat omadust küllalt kiita ei wõi. Et sel wäetusainel nii palju lämmapüüdist ja wosworihapust sees on, et ta peen on ja haisuta, siis on Jurjewi pudrette wäärt, laialist tarwitust leidma.“ (Herra prof. Dr. Thomsi otius Balti nädalalirja 35. numbris a. 1894, 633 lehel.).

Pudrette on üleüldine sõnnik.

Pudrette läib kõigist teldist sõnnikutest üle.

Pudrette on asjatundjate poolt igasugusele wiljale kõige paremaks sõnnikuks tunnistatud.

Pudrettel on järgmised jaod: lämmapüüdist, wosworihapu, kali, magnesia, lubi ja pääle selle umbes 65% püüdist organilisi jagusi (lāmmapüüdist). Selle kohta pikemat seletust palume Olewiku nr. 28 1894 tähele panna.

1896 l. auuhind.
Reiseri. Liivimaa
tulustarbelise ja
majanduslike fot-
sete hõbe auur.

Pudrette müügikoht on:
Wabriku kontor
Tartus, Jaama uulitsas
nr. 91.

1896 l. auuh.
Gestim. püüdis
f. welle hõbe auur.
püüdis ja tähts
näit. Tallinnas.

ENSV JA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38370

Gesti rahwa Kasuline Kalender 1913

68. aastakäik.

Tartu tsensuri
arhiivist 1914.

Märkide seletus. ● Noor-kuu. ☉ Täis-kuu. ☾ Esmene weerand. ☾ Kümme weerand. — P. ehk p. = püha. — m. = minut. — p. = pärast ehk päew. — l. = kell.

Kaks ristikest (**) nädala päewa arwu-numbri ees tähendawad kiriku- ehk kroonu-pühad, mis kirikus pühitsetakse; üks ainus (*) tähendab, mälestuse päewa, mis kirikus ei pühitseta, aga mil kohut ja kooli ei peeta.

Päewa- ja kuu-warjutused.

1913 aastal on 3 mitte täieliku päikese ja 2 täieliku kuu warjutamist, mis aga mitte Tartus näha ole. Need saawad olema:

Esimene päikese warjutamine 24. märtsil, teine 18. augustil ja kolmas 16. septembril.

Esimene kuu warjutamine 8.—9. märtsil ja teine 1.—2. septembril.

Kuude jagude muutused. 1) Rewade algab 8. märtsil. 2) Suwi algab 9. juunil. 3) Sügise algab 10. septembril. 4) Talw algab 9. detsembril.

Sündinud asjade aja-arw.

Maailma loomisest arwatakse	5863 aastat
Kristuse sündimisest	1913 —
Jurjewi (Tartu) ehitamisest	883 —
Tallinna ehitamisest	694 —
Raamatu-trükkimise üleswõtmisest	473 —
Lutheruse usu üleswõtmisest	396 —
Peterburi linna ehitamisest	210 —
Bene riigi walitsuse alustusest meie maal	203 —
Suure kooli alustusest Jurjewis (Tartus)	111 —
Rõuge-panemise hakatusest	110 —
Brantsuse Bene maale tulemisest ja Moskwa linna wõtmisest	101 —
Meie Keisri Herra Nikolai Aleksandrowitschi walitsuse hakatusest	20 —

I. Jaanuar.

Määri-luu.

Määri p. Kristuse ümberlõikamisest. Luut. 2, 21.

*1 Teisp.	Määri päew
2 Restn.	Abel, Set
3 Neljap.	Enof
4 Reede	Metusala
5 Laup.	Simeon

Udune

Kolmetuninga päew. — Targad hommitumaalt. Matt. 2, 1—12.

*6 Pühap.	3 kuninga
7 Esmasp.	Melchior
8 Teisp.	Erhart
9 Restn.	Kaspar
10 Neljap.	Paawli päew
11 Reede	Higinus
12 Laup.	Rein

ja tuuline

ilm.

1. Püh. p. 3. Kuu. p. — 12 aastane Jeesus templis. Luut. 2, 41—52.

13 Pühap.	Hilarius
14 Esmasp.	Robert
15 Teisp.	Felix
16 Restn.	Erdman
17 Neljap.	Tõnnise päew
18 Reede	Efrain
19 Laup.	Saara

Parajad

talwised

ilmad.

2. Püh. p. 3. Kuu. p. — Kulmad kaana linnad. Joann. 2, 1—11.

20 Pühap.	Fabian
21 Esmasp.	Agnes
22 Teisp.	Vintsent
23 Rest.	Emerentsia
24 Neljap.	Timotheus
25 Reede	Paawli ümberpööramine
26 Laup.	Hans

Lumesadu.

Külm

3. Püh. p. 3. Kuu. p. — Pidalitõbine ja päämehe sulane. Matt. 8, 1—13.

27 Pühap.	Krüsoptomus
28 Esmasp.	Kaarel
29 Teisp.	Samuel
30 Restn.	Ludowika
31 Neljap.	Thekla

ja tuuline

ilm.

II. Seebruar.

Küünla-luu.

1 Reede	Brigita
*2 Laup.	Küünla päew
	Maarja päew

Lumesadu.

4. P. p. 3. Kuu. p. — Jeesus ahwardab tuul ja merd. Matt. 8, 23—27.

*3 Pühap.	Hanna
*4 Esmasp.	Weroonika
5 Teisp.	Agate
6 Restn.	Doora
7 Neljap.	Ritard
8 Reede	Salomon
9 Laup.	Luuwalu päew

Külm tuul.

9. P. e. Krist. ülest. P. — Tõdtegiad wiinamäel. Matt. 20, 1—16.

10 Pühap.	Paulina
11 Esmasp.	Eüphrosina
12 Teisp.	Karolina
13 Restn.	Beeninga
14 Neljap.	Walentin
15 Reede	Israel
16 Laup.	Juula

Heitlitud

ilmad.

8. P. e. Krist. ülest. P. — Külwajaft. Luut. 8, 4—15.

17 Pühap.	Konstantia
18 Esmasp.	Konfordia
19 Teisp.	Susanna
20 Restn.	Eularius
21 Neljap.	Ellu
*22 Reede	Peetri p. } wõi
*23 Laup.	Johst } nädal

külмага.

Vaastu Pühap. — Kristuse kannatamisest. Luut. 18, 31—43.

24 Pühap.	Madise päew
25 Esmasp.	Wiktor
26 Teisp.	Wastla päew
27 Restn.	Tuba päew
28 Neljap.	Justus

Kantsakas.

Wähe külma.

III. Märts.

Paastu-kuu.

1	Reede	Albinus	Selge ilm.
2	Laup.	Lowisa	
1. Pühap. paastus. — Kristust kuuatate. Matt. 4, 1—11.			
3	Pühap.	Kuningunda	
4	Esmap.	Adrian	Parajad külmad
5	Teisip.	Aurora	
6	Kestn.	Valwe päew	1. Kwatember.
7	Neljap.	Perpetua	päewad.
8	Reede	Dagmar	Kewade algus.
9	Laup.	Prudentius	
2. Pühap. paastus. — Kananea-maa naene. Matt. 15, 21—28.			
10	Pühap.	Shenni	
11	Esmap.	Konstantin	Wähe lumesado.
12	Teisip.	Gregor	
13	Kestn.	Ernst	
14	Neljap.	Matilde	Jah ja
15	Reede	Eugus	
16	Laup.	Gabriel	tuuline.
3. p. paastus. Kristus ajab kurja waimu wälja. Luut. 11, 14—20.			
17	Pühap.	Truuta	
18	Esmap.	Patritsius	
19	Teisip.	Joosep	Muutlikud
20	Kestn.	Rupert	
21	Neljap.	Benedikt	
22	Reede	Raphael	ilmad.
23	Laup.	Leowil	
4. p. paastus. Kristus söödas 5000 meest. Joann. 6, 1—15.			
24	Pühap.	Rafimir	
**25	Esmap.	Paastu Maarja päew	EWang. Luut. 1, 26—38.
26	Teisip.	Maanuel	
27	Kestn.	Gustaw	Mistad
28	Neljap.	Gideon	
29	Reede	Wiltipina	päewad.
30	Laup.	Adonis	
5. p. paastus. Jeesust wisatakse kividega. Joan. 8, 46—59.			
31	Pühap.	Toots	

IV. April.

Jüri-kuu.

1	Esmap.	Leodora	
2	Teisip.	Leodofia	Segane
3	Kestn.	Ferdinand	
4	Neljap.	Ambrosius	ilm.
5	Reede	Maksim	
6	Laup.	Siklus	
6. p. paastus. Kristuse kaksikõitmisest. Matt. 21, 1—9.			
**7	Pühap.	Palmi puude püha	
8	Esmap.	Liborius	
9	Teisip.	Walerise	Külmad
10	Kestn.	Esfiel	
**11	Neljap.	Suur Neljap.	EWangellumi Jop. 13, 1—15.
**12	Reede	Suur Reede	
13	Laup.	Justinus	ööd.
Eihawõtte püha. — Kristuse ülestõusmisest. Mark. 16, 1—8.			
**14	Pühap.	1. Eihawõtte püha.	Künni päew
**15	Esmap.	2. Eihawõtte püha.	
**16	Teisip.	3. Eihawõtte püha	
**17	Kestn.	Rudolhw	10 tükki n.
**18	Neljap.	Walerian	Heitlik ilm.
**19	Reede	Timon	
**20	Laup.	Culpitius	
1. p. p. üles. p. — Kinnipandud uksest. Joann. 20, 19—31.			
21	Pühap.	Siim	9. tükki n.
22	Esmap.	Rajus	Läheb
**23 Teisip. Jüri päew			
24	Kestn.	Reisri prona nimepäew.	soojemaks.
25	Neljap.	Albert	Paras pehme
26	Reede	Markuse	päew
27	Laup.	Esfiel	ilm.
2. p. p. ülest. p. — Pea karjane. Joann. 10, 11—16.			
28	Pühap.	Teresia	8. tükki n.
29	Esmap.	Raimund	Mistke ilm.
30	Teisip.	Erastus	

1 Restn.	Volbri p.		
2 Nelsap.	Sigismund	näbol	
3 Reede	Risti leidmise		päew
4 Laup.	Florentina		Soojad,

3. p. p. ülest. p. — Ürrikese aja pärast. Joann. 16, 16—23.

5 Pühap.	Rottard		
**6 Esmap.	Reisri Herra	7. tähtsi	fändimise päew.
7 Teisip.	Jette	näbol	
8 Restn.	Stanislaus		wähe niisked
*9 Nelsap.	Nigula päew.		
10 Reede	Rordian		ilmad.
11 Laup.	Pantraatsius		

4. p. p. ülest. p. — Kristuse äraminemiseft. Joann. 16, 5—15.

12 Pühap.	Neero		
13 Esmap.	Serwaitsius	6. tähtsi	Enamiste
**14 Teisip.	Reisri Herra	näbol	froonimise päew.
15 Restn.	Sofia		selged ilmad,
16 Nelsap.	Peep		
17 Reede	Herbert		wahelt wähe wihma.
18 Laup.	Erich		

5. p. p. ülest. p. — Digeft palumiseft. Joann. 16, 23—30.

19 Pühap.	Wilip		
20 Esmap.	Tiiu	5. tähtsi	Dõse
21 Teisip.	Trilnu	näbol	
22 Restn.	Emilia		wähe kül.
**23 Nelsap.	Taewamine		mise püha
24 Reede	Esther		
**25 Laup.	Reisri Prona		fändimise p.

6. p. p. ülest. p. — Rõõmustaja. Joann. 15, 26. Junni 16, 1—4.

26 Pühap.	Eduard		
27 Esmap.	Ludolw	4. tähtsi	Paras
28 Teisip.	Willem	näbol	
29 Restn.	Matthilian		soe ilm.
30 Nelsap.	Wigand		
31 Reede	Alide		

1 Laup.	Rottshalt		
---------	-----------	--	--

Reitpüht. — Pühast Waimust. Joann. 14, 23—31.

**2 Pühap.	1. Suwiste püha		
**3 Esmap.	2. Suwiste püha.		Soojad
*4 Teisip.	3. Suwiste p.	8. tähtsi	2. Kwatember.
5 Restn.	Boniwatsius	näbol	
6 Nelsap.	Artus		ilmad.
7 Reede	Lutretia		
8 Laup.	Medardus		

Kolmainu Jumala p. — Jeesus ja Nikodemus. Joann. 3, 1—15.

9 Pühap.	Kolmainu Ju		mala püha Suwi algab.
10 Esmap.	Wlawius	2. tähtsi	Seitlitud
11 Teisip.	Barnabas	näbol	
12 Restn.	Tiina		ilmad
13 Nelsap.	Tobias		wihmaga.
14 Reede	Joseline		
15 Laup.	Wiidu		

1. p. p. 3. a. 3. p. — Kikas mees ja Kaatjarus. Luut. 16, 19—31

16 Pühap.	Justine		
17 Esmap.	Artur	1. tähtsi	Paras
18 Teisip.	Homer	näbol	
19 Restn.	Kert		soe.
20 Nelsap.	Wlorian		
Reede	Emil		
22 Laup.	Tiit		

2. p. p. 3. a. 3. p. — Suurest õhtu lõdamaajast. Luut. 14, 16—24.

23 Pühap.	Basilius		
**24 Esmap.	Jaani päew		Segane
25 Teisip.	Witu		
26 Restn.	Jeremias		
27 Nelsap.	7 magaja päew		ilm.
28 Reede	Josua		
*29 Laup.	Beetri-Pawli p.		

3. p. p. 3. a. 3. p. — Aatadunud lamba. Luut. 15, 1—10.

30 Pühap.	Paawli mälestuse päew		
-----------	-----------------------	--	--

1	Esmašp.	Teobald	
2	Teisip.	Seina-Maarja päew	
3	Kestn.	Kornelius	Raunis
4	Neljap.	Ulrik	
5	Reede	Anselm	soe ilm.
6	Laup.	Hektor	
4. p. p. 3. a. J. p. — Olge armultsed. Luut. 6, 36—42.			
7	Pühap.	Demetrius	
8	Esmašp.	Kilian	Soe
9	Teisip.	Kirillus	
10	Kestn.	7 wennaste päew	
11	Neljap.	Emmeline	
12	Reede	Hindrik	Segane.
13	Laup.	Mareti päew	
5. p. p. 3. a. J. p. — Rohkest kalataagist. Luut. 5, 1—11.			
14	Pühap.	Oskar	
15	Esmašp.	Apostlite lahkumise päew	
16	Teisip.	Hermine	
17	Kestn.	Aleksius	Heitlitud
18	Nelja.	Rosina	
19	Reede	Harald	ilmad.
20	Laup.	Elias	
6. p. p. 3. a. J. p. — Wariseride õigusest. Matt. 5, 20—26.			
21	Pühap.	Daniel	Olge
**22	Esmp.	Maria Magdalena p.	Reistri Herr Kõrge ema nimepäew.
23	Teisip.	Adelheid	
24	Kestn.	Kristina	soojad ilmad
25	Neljap.	Jakobi päew	
26	Reede	Anna	tuni
27	Laup.	Marta	
7. p. p. 3. a. J. p. — 4000 mehe söötmisest. Matt. 8, 1—9.			
28	Pühap.	Isakias	
29	Esmašp.	Olewi päew	lõpuni.
**30	Teisip.	Troonipärija sündimise päew.	
31	Kestn.	Kristwrid	

1	Neljap.	Peetruse wangis olemine	
2	Reede	Hannibal	
3	Laup.	August	Parajad
8. p. p. 3. a. J. p. — Wale-prophetitest. Matt. 7, 15—23.			
4	Pühap.	Dominikus	
5	Esmašp.	Dewald	soojad
*6	Teisip.	Kristuse äraseletamise püha	
7	Kestn.	Tõnu	
8	Neljap.	Gottlieb	
9	Reede	Romanus	ilmad.
10	Laup.	Lauritsa päew	
9. p. p. 3. a. J. p. — ülekõhtusest majapidajast. Luut. 16, 1—9.			
11	Pühap.	Olga	
12	Esmašp.	Klara	Heitlitud
13	Teisip.	Madli	
14	Kestn.	Salme	ilmad
*15	Neljap.	Ruffi-Maarja päew	
16	Reede	Isak	wihmasaoga.
17	Laup.	Adele	
10. p. p. 3. a. J. p. — Jerusalemma äraritmiseft. Luut. 19, 41—48			
18	Pühap.	Helena	
19	Esmašp.	Sebald	
20	Teisip.	Bernhard	Segane.
21	Kestn.	Rut	
22	Neljap.	Wilibert	
23	Reede	Sakarias	Parajad
24	Laup.	Pärtli päew	
11. p. p. 3. a. J. p. — Wariserist ja tõlnerist. Luut. 18, 9—14.			
25	Pühap.	Ludwig	
26	Esmašp.	Natalie	ilmad
27	Teisip.	Nephart	
28	Kestn.	Auguste	
*29	Neljap.	Joannese surma päew	wähe
*30	Reede	Aleksander Newski päew	
31	Laup.	Rebecka	wihmaga.

12. P. p. 3. a. 3. p. — Kurdist ja keeletumast. Mart. 7, 31—37.

1 Pühap.	Ekidius	
2 Esmap.	Elisa	●
3 Teisip.	Berta	
4 Keisn.	Meus	See ilm.
5 Neljap.	Natanael	
6 Reede	Magnus	
7 Laup.	Regina	

13. P. p. 3. a. 3. p. — Preester ja Samuarta-meis. Luut. 10, 23—37

*8 Pühap.	Maarja sündimise päew.	
9 Esmap.	Bruno	Segased ilmad
10 Teisip.	Albertine	● Sügise algab.
11 Keisn.	Gerhard	
12 Neljap.	Sirus	wihmasaoga.
13 Reede	Amatus	
*14 Laup.	Nisti ülendamise päew.	

14. P. p. 3. a. 3. p. — Kunnepidalitööd. Luut. 17, 11—19.

15 Pühap.	Nikodemus	
16 Esmap.	Jakobina	Paras
17 Teisip.	Lambertus	●
18 Keisn.	Tõnts	3. Kwatember.
19 Neljap.	Tints	sügise
20 Reede	Marianne	ilm.
21 Laup.	Madise päew	

15. P. p. 3. a. 3. p. — Kammonap. Mart. 9, 24—34.

22 Pühap.	Morits	
23 Esmap.	Hosea	Heitlikud
24 Teisip.	Joannese saamise päew	●
25 Keisn.	Klewas	ilmad
*26 Neljap.	Apostli Joannese päew.	
27 Reede	Adolf	
28 Laup.	Wenzeslaus	jähe wihmasaoga.

16. P. p. 3. a. 3. p. — Katn-ünnajurnust. Luut. 7, 11—17.

29 Pühap.	Mihkripäew	
30 Esmap.	Hironimus	

*1 Teisip. Maarja kaitsmise ja eestpalwe päew.

2 Keisn.	Bolrat	●
3 Neljap.	Simson	Selge.
4 Reede	Brants	
*5 Laup.	Troonipärija nimepäew.	

17. P. p. 3. a. 3. p. — Wec-cobien. Luut. 14, 1—11.

*7 Pühap.	Lõikuse p.	
6 Esmap.	Maali	Jahedad
8 Teisip.	Samuela	
9 Keisn.	Jaak	udused
10 Neljap.	Arwid, Mai	●
11 Reede	Burghard	ilmad.
12 Laup.	Walwid	

18. P. p. 3. a. 3. p. — Suuremast rätust. Mart. 22, 34—46.

13 Pühap.	Irma	
14 Esmap.	Kai	Udu
15 Teisip.	Hedwig	jähe tuulega.
16 Keisn.	Gallus	●

*17 Neljap.	Reiserikude Majesteetide õnnelik pääsemine Wõrki raudtee-õnnetusest	
*18 Reede	Lutheruse usu ülestõstmise pühä (Luulase päew)	
19 Laup.	Lutsius	

19. P. p. 3. a. 3. p. — Alwarud inimesen Mart. 9, 1—8.

20 Pühap.	Wendelin	Paras
*21 Esmap.	Reisri Herrä walitsuse alustuse pühä.	
*22 Teisip.	Kaasani Maarja pühä.	
23 Keisn.	Sewerin	●
24 Neljap.	Hortensia	ilmad.
25 Reede	Krispin	
26 Laup.	Amandus	

20. P. p. 3. a. 3. p. — Pulma riiden. Mart. 22, 1—14

27 Pühap.	Kapitolin	Külmad
28 Esmap.	Siimon Juudas	
29 Teisip.	Hels	ilmad,
30 Keisn.	Abalon	wähe lund.
31 Neljap.	Wolfgang	

XI. November.

Talwe-kuu.

1	Reede	Pühade päew	●
2	Laup.	Hingede päew	
21. P. p. 3. a. 3. P. — Kuninga-mehe pojast. Joann. 4, 47—54.			
3	Pühap.	Erifa	
4	Esmasp.	Otto	Karedad
5	Teisp.	Eotta	
6	Kestn.	Leonhard	
7	Neljap.	Enno	ilmad.
8	Reede	Aleksandra	●
9	Laup.	Teodor	
22. P. p. 3. a. 3. P. — Kavalast sulast. Matt. 18, 23—35.			
10	Pühap.	Märdi päew	
11	Esmap.	Martin piiskop	Udune
12	Teisp.	Jonas	
13	Kestn.	Eugen	ja
**14	Neljap.	Reisri Herra Kõrge ema sünnimise päew.	
15	Reede	Leopold	●
16	Laup.	Ottomar	lumesadu.
23. P. p. 3. a. 3. P. — Kõhtu rahast. Matt. 22, 15—22.			
17	Pühap.	Hugo	
18	Esmap.	Esra	
19	Teisp.	Elisabet	Kuiv
20	Kestn.	Amos	
**21	Neljap.	Maarja ohwri päew.	
22	Reede	Alphons	●
23	Laup.	Eleonora	ja täre ilm.
24. P. p. 3. a. 3. P. — Jäiri tütreft. Matt. 9, 18—26.			
**24	Pühap.	Surnute püha.	
25	Esmap.	Kadri päew	Paras külm.
26	Teisp.	Ronrad	
27	Kestn.	Buffo	
28	Neljap.	Günther	
29	Reede	Ewart	Lumesadu.
30	Laup.	Andrese päew	●

XII. Detsember.

Jõulu-kuu.

1. Kristuse tulem. P. — Kristuse nasejõitmisest. Matt. 21, 1—9.			
1	Pühap.	1. Kristuse tulemise püha.	
2	Esmap.	Meta	Külmad
3	Teisp.	Agricola	
4	Kestn.	Barbara	ilmad.
5	Neljap.	Sabina	
**6	Reede	Nigula päew.	Reisri Herra nimepäew.
7	Laup.	Antonia	●
2. K. culem. P. — Bitmie püawa tühedest. Luut. 21, 25—36.			
8	Pühap.	Nigula-Maarja päew	
9	Esmap.	Juhum	Talw algab.
10	Teisp.	Judit	Udune.
11	Kestn.	Woldemar	
12	Neljap.	Ottile	Külmad ilmad
13	Reede	Luutina päew	lumesaaga.
14	Laup.	Nifasius	●
3. Kristuse tulem. P. — Joannes mangitornts. Matt. 11, 2—10.			
15	Pühap.	Johanna	
16	Esmap.	Alwine	Segane,
17	Teisp.	Ignatius	
18	Kestn.	Kristohm	4. Kwatember
19	Neljap.	Lot	
20	Reede	Abraham	paras külm.
21	Laup.	Tooma päew	
4. Kristuse tulem. P. — Joannese tunnistus. Joann. 1, 19—28.			
22	Pühap.	Beate	●
23	Esmap.	Wiktoria	Tuuline,
24	Teisp.	Adam, Eewa	
**25	Kestn.	1. Jõulu p.	Evangelium Luut. 2, 1—14.
**26	Nelja.	2. Jõulu p.	Evangelium Luut. 2, 15—20.
*27	Reede	3. Jõulu püha	Evangelium Joh. 1, 1—14.
28	Laup.	Süüta laste päew	
P. p. Jõulu püha — Simeon ja Hanna. Luut. 2, 28—40.			
29	Pühap.	Noa	wahelt
30	Esmap.	Daawid	●
31	Teisp.	Wana aasta õhtu	lumesadu.

Kirikku ja kroonupühad, millal koolid ja kohtud kiinni on.

1. jaanuaril — Nääri päev.
6. " — Kolme tuninga päev.
2. veebruaril — Künla päev.
22. 23. " — Böinadal.
6. märtsil — Valve päev.
25. " — Paastu Maarja päev.
7. aprillil — Vaimipunde püha.
11. " — Suur neljapäev.
12. " — Suur reede.
14. " — Elhamõtte püha.
23. " — Keiserliku Majesteeti Keisri Proua Aleksandra Feodorovna nimepäev.
6. mail — Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra Nikolai Alek- sandrowitshi sündimise päev.
9. " — Nigula päev.
14. " — Keiserliku Majesteetide, Keisri Herra ja Proua krooni- mise püha.
23. " — Taevaminemise püha.
25. " — Keiserliku Majesteeti, Keisri Proua Aleksandra Feodorovna sündimise päev.
2. juunil — Suviõde püha.
24. " — Jaani päev.
29. " — Petri-Paavli päev.
22. juulil — Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra Kõrge ema Maria Feodorovna nimepäev.
30. " — Keiserliku Kõrguse, Suurwürsti ja Auujärjepärija Aleksei Nikolajewitshi sündimise päev.
6. augustil — Kristuse ärastetamise päev.
15. " — Rukki Maarja päev.
29. " — Joannese surma päev.
30. " — Aleksander-Nevski püha.
8. septembril — Maarja sündimise päev.
14. " — Nisti ülenemise päev.
26. " — Apostli Joannese päev.
1. oktoobril — Maarja lausumise ja eestpääte päev.
5. " — Keiserliku Kõrguse, Suurwürsti ja Auujärjepärija Aleksei Nikolajewitshi nimepäev.
6. " — Võikuse püha.
17. " — Keiserlikude Majesteetide õnnelik pääsemine Wõrk raud- tee õnnetusest.
18. " — Lutheruse usu ülesvõtmise püha.
21. " — Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra Nikolai Alek- sandrowitshi trooni pärimise püha.
22. " — Kaasani Maarja püha.
14. novembril — Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra Kõrge ema Maria Feodorovna sündimise päev.
21. " — Maarja ohverdamise päev.
24. " — Surnute püha.
1. detsembril — 1. Kristuse tulemise püha.
6. " — Nigula päev. Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra Nikolai Aleksandrowitshi nimepäev.
25.-27. " — Jõulu pühad.

Päewa töuslija loojaminek.

11. jaanuaril	tõuseb päite:	t. 8, 53 m.	lähed looja:	t. 3, 54 m.
11. "	"	" 8, 37 "	" " "	" 4, 16 "
21. "	"	" 8, 17 "	" " "	" 4, 40 "
31. "	"	" 7, 53 "	" " "	" 5, 4 "
10. veebruaril	"	" 7, 28 "	" " "	" 5, 28 "
20. "	"	" 7, 0 "	" " "	" 5, 52 "
2. märtsil	"	" 6, 32 "	" " "	" 6, 15 "
12. "	"	" 6, 4 "	" " "	" 6, 38 "
22. "	"	" 5, 35 "	" " "	" 7, — "
1. aprillil	"	" 5, 7 "	" " "	" 7, 23 "
11. "	"	" 4, 39 "	" " "	" 7, 46 "
21. "	"	" 4, 14 "	" " "	" 8, 9 "
31. mail	"	" 3, 50 "	" " "	" 8, 31 "
11. "	"	" 3, 31 "	" " "	" 8, 51 "
21. "	"	" 3, 16 "	" " "	" 9, 8 "
31. "	"	" 3, 8 "	" " "	" 9, 21 "
10. juunil	"	" 3, 7 "	" " "	" 9, 26 "
20. "	"	" 3, 14 "	" " "	" 9, 23 "
30. "	"	" 3, 28 "	" " "	" 9, 12 "
10. juulil	"	" 3, 46 "	" " "	" 8, 56 "
20. "	"	" 4, 6 "	" " "	" 8, 35 "
30. "	"	" 4, 28 "	" " "	" 8, 11 "
9. augustil	"	" 4, 50 "	" " "	" 7, 45 "
19. "	"	" 5, 12 "	" " "	" 7, 17 "
29. "	"	" 5, 34 "	" " "	" 6, 49 "
8. septembril	"	" 5, 56 "	" " "	" 6, 20 "
18. "	"	" 6, 18 "	" " "	" 5, 51 "
28. "	"	" 6, 40 "	" " "	" 5, 23 "
8. oktoobril	"	" 7, 3 "	" " "	" 4, 56 "
18. "	"	" 7, 26 "	" " "	" 4, 30 "
28. "	"	" 7, 50 "	" " "	" 4, 7 "
7. novembril	"	" 8, 13 "	" " "	" 3, 47 "
17. "	"	" 8, 34 "	" " "	" 3, 32 "
27. "	"	" 8, 51 "	" " "	" 3, 23 "
7. detsembril	"	" 9, 1 "	" " "	" 3, 22 "
17. "	"	" 9, 4 "	" " "	" 3, 30 "
27. "	"	" 8, 58 "	" " "	" 3, 44 "

Zoomade tiinuseaeg.

Keisrimeeste tiinuse- ehk kandmiseajaks arvatakse: hobustel 48½ nädalat ehk 340 päeva; veistel 40½ nädalat ehk 285, päeva; lammastel ja kitsedel ligi 22 nädalat ehk 154 päeva; sigadel üle 17 nädalat ehk 120 päeva; koertel 9 nädalat ehk 63 kuni 65 päeva; laskidel 8 nädalat ehk 56 kuni 60 päeva.

Kõige pikem tiinuseaeg on: hobustel 419 päeva, veistel 321 päeva, lammastel ja kitsedel 158 päeva, sigadel 133 päeva.

Kõige lühem tiinuseaeg on: hobustel 330 päeva, veistel 240 päeva, lammastel ja kitsedel 147 päeva, sigadel 109 päeva.

Sandumiseaeg.

Ranad hauduvad 19—24 päeva (enamiste 21 päeva), kalkunid 26—30 päeva, hanid 26—33 päeva, pardid 28—32 päeva.

Suur üks-kord-üks.

Kui eesfeisiva arvuga ülemiseiswat arvu kasvatatakse, siis on alseisew arv saabus.

Mäitujeks: 13 naela wõid, 18 kopikat nael, teeb wälja 2 rubla 34 kop.

On murrujagubega tegemist, siis tarwitatakse kõrwalfeiswat wäikest tabelit.

Mäitujeks: Kui palju teeb wälja 13 korda $\frac{1}{4}$? Koostus leida 13 reas $\frac{1}{4}$ al = $9\frac{1}{4}$.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
5	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
6	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
7	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
8	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
9	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
10	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
11	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
12	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
13	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
14	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
15	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
16	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
17	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
18	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
19	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
20	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
21	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
22	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Wene Keisri Herra suguselts.

Keiserlik Majesteet, Keisri Herra

Nikolai II. Aleksandrowitsch, Wene riigi Herwallitseja, sünd. 6. mail 1868, nimepäew 6. detsembril.

Keisri Herra Kõrge Ema Keiserlik Majesteet Keiserina Maria Feodorowna, sünd. 14. novembril 1847, nimepäew 22. juulil; oli abielus Keisri Herra Aleksander III-ga, (Sumalad hingama läinud 20. oktoobril 1894).

Keisri Herra Kõrge Proua Keiserlik Majesteet Aleksandra Feodorowna, sünd. 25. mail 1872, nimepäew 23. aprillil, laulatatud 14. novembril 1894. Hesseni Suurhertsogi Ludwig IV. ja tema abikaasa Suurhertsogina Alice tütar.

Keiserlik Kõrgus, Aunijarjedarija, Suurmürist Aleksei Nikolajewitsch, sünd. 30. Juuli 1904, nimep. 5. oktoobril.

Keisri Herra Kõrge Tütred:

Keiserlik Kõrgus, Suurmürstinnna Olga Nikolajewna, sünd. 3. novembril 1895, nimepäew 11. juulil.

Keiserlik Kõrgus, Suurmürstinnna Tatjana Nikolajewna, sünd. 29. mail 1897, nimepäew 12. jaanuaril.

Keiserlik Kõrgus, Suurmürstinnna Maria Nikolajewna, sünd. 14. juunil 1899, nimepäew 22. juulil.

Keiserlik Kõrgus, Suurmürstinnna Anastasia Nikolajewna, sünd. 5. juunil 1901, nimepäew 22. detsembril.

Keisri Herra Kõrge wend ja Kõrge õed:

Keiserlik Kõrgus, Suurmürist Michail Aleksandrowitsch, sünd. 22. novem. 1878, nimep. 22. novembr.

Keiserlik Kõrgus, Suurmürstinnna Xenia Aleksandrowna, (waata allpool).

Keiserlik Kõrgus, Suurmürstinnna Olga Aleksandrowna, sünd. 1. juunil 1882, nimepäew 11. juulil, 27. juulil 1901 abielus Kõrgu Printsi Peter Aleksandrowitsch von Oldenburgiga.

Keisri Herra Kõrge Daud ja Tädid:

Keiserlik Kõrgus, Suurmürstinnna Maria Pawlowna, sünd. 2. mail 1854, nimep. 22. juulil; oli abielus Keiserliku Kõrguse Wladimir Aleksandrowitschiga (surnud 4. webruaril 1909). Nende lapsed: Keiserlik Kõrgus: Suurmürist Kirill Wladimirowitsch, sünd. 30. septembril 1876, nimep. 11. mail. Tema abikaasa: Keiserlik Kõrgus, Suurmürstinnna Wiktoria Feodorowna, sünd. 12. novembril 1876, nimepäew 1. juunil; nende lapsed: Kõrgus mürstinnna Maria Kirillowna, sünd. 20. jaanuaril 1907, nimep. 22. juulil. Kõrgus mürstinnna Kira Kirillowna, sünd. 26. aprillil 1909, nimep. 28. webruaril. — Keiserlik Kõrgus suurmürist Boris Wladimirowitsch, sündinud 12. novembril 1877, nimep. 2. mail. Keiserlik Kõrgus suurmürist Andrei Wladimirowitsch, sünd. 2. mail 1879, nimep. 30. novembril. Keiserlik Kõrgus suurmürstinnna Jelena Wladimirowna, sünd. 17. jan. 1882, nimep. 21. mail, on abielus 16. augustist 1902 Kuningliku Kõrguse Kreelamaa printsi Nikolau Georgewitschiga.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Zelissaweta Feodorowna**, sünd. 20. oktoobril 1864, nim. 5. septembril, oli abielus Keiserliku Rõrguse, Suurwürsti **Sergij Aleksandrowitschiga**, (surn. 4. weeb. 1905).

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Pawel Aleksandrowitsch**, sünd. 21. septembril 1860, nimepääw 29. juunil, oli abielus Keiserliku Rõrguse Suurwürstinna **Aleksandra Georgijewna** ga, († 12. sept. 1891). Tema lapsed: Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Dimitri Pawlowitsch**, sündinud 6. septembril 1891, nim. 21. sept. Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Maria Pawlowna**, sünd. 6. aprillil 1890, nimepääw 22. juulil, on abielus 20. aprillil 1908 Kuningliku Rõrguse Rootslama prints **Wilhelm**iga, Södermanlandi hertsogiga.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Maria Aleksandrowna**, sünd. 5. oktoobril 1853, nimepääw 22. juulil, oli abielus Kuningliku Rõrguse Suure-Britannia prints **Alfred Ernst Alberti**, Sachsen-Koburg-Gotha hertsogiga.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Nikolai Konstantinowitsch**, sünd. 2. webruaril 1850, nimepääw 6. detf.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Konstantin Konstantinowitsch**, sünd. 10. augustil 1858, nimepääw 21. mail. Tema abikaasa: Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Zelissaweta Matwifikowna**, sündinud 18. jaanuaril 1865, nimepääw 5. sept. Nende lapsed: Rõrgused: **Wärst Joana Konstantinowitsch**, sünd. 23. juunil 1886, nimepääw 24. juunil. Tema abikaasa: Keiserlik Rõrgus würstinna **Helena Petrowna**, sündinud 23. oktoobril 1884, nimepääw 21. mail. **Wärst Gawriil Konstantinowitsch**, sündinud 3. juulil 1887, nimepääw 13. juulil. **Wärst Konstantin Konstantinowitsch**, sünd. 20. detsembril 1890, nimepääw 21. mail. **Wärst Dleg Konstantinowitsch**, sünd. 15. nov. 1892, nimepääw 20. sept. **Wärst Igor Konstantinowitsch**, sünd. 29. mail 1894, nimep. 5. juunil. **Wärst Georgi Konstantinowitsch**, sünd. 23. aprillil 1903, nimep. 23. aprillil. **Wärstinna Tatjana Konstantinowna**, **Wärstinna Bagration-Mucharskaja**, sünd. 11. janaril 1890, nimep. 12. jaanuaril *). **Wärstinna Wera Konstantinowna**, sünd. 11. aprillil 1906, nimep. 17. septembril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Dimitri Konstantinowitsch**, sünd. 1. juunil 1860, nimepääw 21. sept.

Kuninglik Majesteet, Hellenide kuningana **Olga Konstantinowna**, sündinud 22. augustil 1851, nimepääw 11. juulil, abielus Hellenide Kuninga Majesteet **Georg**iga I.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Wjera Konstantinowna**, sünd. 4. webruaril 1854, nimepääw 17. septembril, oli abielus Kuningliku Rõrguse, Württembergi hertsog **Wilhelm Tsewgen**iga.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Nikolai Nikolajewitsch**, sünd. 6. nov. 1856, nimep. 27. juulil. Tema abikaasa: Keis. Rõrgus, Suurwürstinna **Anastasia Nikolajewna**, s. 23. detf. 1867, nimep. 22. detf.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Peter Nikolajewitsch**, sündinud 10. jaanuaril 1864, nimepääw 29. juunil. Tema abikaasa: Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Miliza Nikolajewna**, sünd. 14. juulil 1866,

nimepääw 19. juulil. Nende lapsed, Rõrgused: **Wärst Roman Petrowitsch**, sünd. 5. oktoobril 1896, nimep. 19. juulil. **Wärstinna Marina Petrowna**, sünd. 28. webruaril 1892, nimep. 28. webruaril. **Wärstinna Nadeschda Petrowna**, sündin. 3. märtsil 1898, nimepääw 17. septembril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Nikolai Michailowitsch**, sünd. 14. aprillil 1859, nimep. 6. detsembril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Michail Michailowitsch**, sünd. 14. oktoobril 1861, nimep. 8. novembril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Georgij Michailowitsch**, sünd. 11. augustil 1863, nimep. 26. novembril. Tema abikaasa Keiserlik Rõrgus Suurwürstinna **Maria Georgiewna**, sünd. 20. webr. 1876, nimep. 22. juulil. Nende lapsed: Rõrgus **Wärstinna Riina Georgiewna**, sünd. 7. juunil 1901, nimepääw 14. jaanuaril. Rõrgus **Wärstinna Ksenia Georgiewna**, sünd. 9. augustil 1903, nimepääw 24. jaanuaril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Aleksander Michailowitsch**, sünd. 1. aprillil 1866, nimep. 30. augustil. Tema abikaasa Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Ksenia Aleksandrowna**, sündinud 25. märtsil 1875, nimepääw 24. jaanuaril. Nende lapsed, Rõrgused: **Wärst Andrei Aleksandrowitsch**, sünd. 12. jaanuaril 1897, nimep. 30. novembril. **Wärst Feodor Aleksandrowitsch**, sünd. 11. detsembril 1898, nimep. 16. mail. **Wärst Nikita Aleksandrowitsch**, sünd. 4. jaanuaril 1900, nimepääw 24. juunil. **Wärst Dimitri Aleksandrowitsch**, sünd. 2. augustil 1901, nimepääw 26. oktoobril. **Wärst Rostislaw Aleksandrowitsch**, sündinud 11. novembril 1902, nimepääw 14. märtsil. **Wärst Wafssili Aleksandrowitsch**, sünd. 24. juunil 1907, nimepääw 2. augustil. **Wärstinna Irene Aleksandrowna**, sündinud 3. juulil 1895, nimepääw 5. mail.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Sergij Michailowitsch**, sünd. 25. septembril 1869, nimep. 25. septembril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Anastasiya Michailowna**, sünd. 16. juulil 1860, nimep. 22. detsembril, oli abielus Mecklenburg-Schwerini suurhertsogi Kuningliku Rõrguse **Friedrich Franz**iga.

Laadapidamise päewad Liivi ja Gēstimaal.

Jaanuar. 7. kuni 28. Tartus, 3. nädalat. — 7. Walgas. — 7. Wõrus. — 7. Immanveres, Pillistwere kihelk. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 18. Audrus. — 22. ja 23. Wõnnu linnas. — 25., 26. ja 27. Pärnus. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 30. Põltsamaal. — 30. ja 31. Wolmari linnas. — Pärnus, wiimisel kolma päewal ja järestulewal päewal.

Webruar. 4. kuni 12. Wiljandis. — 4. Wõrus. — 4. Tartus. — 8. ja 9. Walgas. — 8. Suurmõisas, wallamaja juures, Muhu saarel. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 15. kuni 17. Wiljandis. — 15. Matskewis. — 22. kuni 28. Wõrus.

*) Abieluse heitnud 24. augustil 1911 würst Bagration-Mucharskiga.

Märts. 1. Kodijärveres. — 1. Waimastveres, endise Sihhi kõrtsi juures. — 4. Rannus, Kulli kõrtsi juures. — 5. Saaga. — 5. ja 6. Kallaste külas, (Krasnagor), Kofora wallas, Alatskivi kihelkonnas, hobuste ja kauba laad. — 8. Weikse Ulilas, Weikvere külas, Aidofi talu juures. — 11. Võrus. — 11. Wolmari linnas. — 11. Pitsjärwes, Ritse kõrtsi juures. — 11. Mora. — 12. Woldis. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 15. Walgutas. — 20. Sõristes. — 27. Uderna kõrtsi juures, Elwa raudteejaama ligikal. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

April. 1. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 1. Wastse Pranglis, endise Koovvere kõrtsi juures, Põlwa tee ääres. — 1. Saduküla. Pitnurmes, hobuste laad. — 10. Võrus. — 16. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 16. Krüüdneris, Ramba kihelkonnas. — 16. ja 17. Ahjas, Kärja kõrtsi juures. — 16. ja 17. Walgas. — 18. Tartus, esimesel neljapäewal pärast Lihawõtte püha. — 18. Wiljandis, esimesel neljapäewal pärast Lihawõtte püha. — 19. Tõrwas, karielajate ja hobuste laad. — 19. Põltsamaal (reede enne Jüripäewa). — 19. ja 20. Võnnu linnas. — 22. Kuresaare linnas, karielajate ja hobuste laad. — 22. Kaareperas, Pitsjärwe kõrtsi juures. — 22. Marienburgis, karielajate ja hobuste laad. — 22. Wolmari linnas, hobuste laad. — 22. ja 23. Nuustagus. — 22., 23. ja 24. Pärnu linnas. — 25. Zoorus. — 29. Keolas, mõisa kõrtsi juures. — 29. Kaijaveres, Pataste kõrtsi juures. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal. — Pärnus (kolmapäewal ja nelja päewal enne Jüripäewa).

Mai. 10. Võõbus. — 13. Võrus. — 15. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

Juuni. 10. Mustvee külas (Tschornas). — 11. funni 18. Võnnu linnas. — 14. Põltsamaal. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 18. Walgas. — 20. Võrus. — 21. Tartus. — 25. ja 26. Wiljandis. — 27. Mustlas, Tarwastu kihelk.

Juuli. — 1. Uue-Lõwis, Saaremaal. — Pärnus, esimesel kolmapäewal ja neljapäewal Juuli kuus. — 2. ja 3. Karfisi, hobuste ja kauba laad. — 2., 3. ja 4. Pärnus. — 5. Marienburgis, elajate laad. — 10. funni 22. Kuresaare linnas. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 22. Juulil funni 12. Augustini Pärnus. — 26. Wolmari linnas. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

August. 7. Mõisakülas, raudteejaama juures, Halliste kihelkonnas, karielajate ja hobuste laad. — 12. funni 24. Kuresaare linnas, kaubalaad. — 12. Walgas. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 17. Marienburgis, elajate laad. — 19. ja

20. Helmes. — 26. Wastsemõisas. — 26. Võrus. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

September. 2. Kuresaare linnas, karielajate ja hobuste laad. — 2. Tammistus. — 2. ja 3. Ahjas. — 4. ja 5. Nuustagus (Wastse Tänaõlmas) Wiljandi kihelkonnas. — 4. ja 5. Rāpinas. — 6. Kaareperas, Pitsjärwe kõrtsi juures. — 9. Rõuges, kõstri maja juures. — 10. Tartus. — 10. ja 11. Sörgaweres. — 10. Koitis, Opi kõrtsi juures, Saaremaal. — 12. ja 13. Wana Antslas. — 16. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 16. Kuresaare linnas, karielajate ja hobuste laad. 16. ja 17. Kirepis. — 17. ja 18. Audrus. — 20. Keolas, Wesse kõrtsi juures. — 20. Saanemetsas. — 20. ja 21. Patkulas, Helme kihelkonnas. — 21. Wolmaris, karielajate laad. — 23. Kaijaveres, Pataste kõrtsi juures. — 23., 24. ja 25. Pärnu linnas. — 24. Võrus. — 24. ja 25. Wiljandis. — Pärnus, kolmapäewal ja neljapäewal enne Mikklipäewa. — 27. Imaweres, Põltsamaa kihelk. — 27. Põlwas. — 30. Wasteliinas. — 30. Mõwigis. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 30. ja 1. Okt. Walgas. — 30., 1. ja 2. Oktobril Tartus (Mikklil laad).

Oktober. 2. Rannus, Kulli kõrtsi juures. — 3. Suurmõisas, wallamaja juures, Muhu saarel. — 4. ja 5. Nuustagus. — 7. Võõbus. — 7. Mustlas, Tarwastu kihelkonnas. — 8. ja 9. Võnnu linnas. — 10. Mooselatsis. — 11. Laad. — 12. Võrus. — 14. Sindis, Tori kihelkonnas. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 15. Saduküla. Pitnurmes, elajate ja linalaad. — 15. Taageperas. — 16. ja 17. Ahjas Kärja kõrtsi juures. — 18. Mõnistes, Hargla kihelkonnas. — 23. Wanas Antslas. — 24. Rõuges, mõisa kõrtsi juures. — 24. Kassinurmes. — 25. Walgas. — 28. Jõgewas, Laiuse kihelkonnas. — 28. funni 30. Wolmari linnas, elajate ja kauba laad. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

Nowember. 1. Tartus. — 1. ja 2. Kärus, Wandra kihelkonnas. — 11. Võrus. — 11. Mustvee külas (Tschornas). — 10. Pitsjärwes, Ritse kõrtsi juures. — 15. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 15. Põltsamaal. — 20. ja 21. Walgas. — 25. Wolmari linnas. — 25. funni 27. Wiljandis. — 28. Võrus. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

Detsember. 2. Alatskivis. — 9. Võõbus. — 10. Krüüdneri mõisas. — 13. Võrus. — 13. Põltsamaal (reede enne 16. detsembril). — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 17. ja 18. Pärnu linnas. — 18. Kauksis, Põlwa kihelkonnas. — Pärnus kolmapäewal ja neljapäewal pärast kolmanda Kristuse tulemise pühapäewa. — 27. Walgas. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

Kirjade ja pakside postiraha.

Lihtkirjade eest on terwet Wenerilgi 7 kop. iga loodi pealt, linnades aga 3 kop. iga kirja eest kuni 3 naela rahtuseni postiraha maksta. Kiskwaela all saadetud trükitööde eest tuleb iga 4 loodi pealt 2 kop. maksta. Kirja kinnitamine maksab peale postiraha 7 kop. Kui kinnitatud kiri posti peal kaduma läheb, siis on kirja-saajal õigus 10 rubla iga kadunud kirja eest kahjutafumist nõuda. Selle juures ei ole tal muud tarwit, kui kinnitamise kaitungi ette näidata. Kirjamarkisid saab posti pealt, täht 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 14, 20, 35, 50, 70 kop. ja 1, 3¹/₂ ja 7 rubla. Markidega kirja ümbrilud maksawad 5¹/₂, 7¹/₂, 10¹/₂, 14¹/₂ ja 20¹/₂ kop. täht, lahtised postlaadid 3 ja 4 kop., kui wastus ette ära maksetakse 6 ja 8 kop. täht. Lembeidatud ümbrilud ei wõi raha saatmiseks mitte tarwitada. Pakside saatmise kulu on: 1) Euroopa Wenemaal Kausaasia maaga: kuni 2 naela eest 25 kop., 2 kuni 7 naela 45 kop., 7 kuni 12 naela 65 kop. 2) Ohtu-Siberis: Turkestani Transkaspia kuberm. ja Turgai maakonnas kuni 2 naela eest 45 kop., 2 kuni 7 naela 85 kop., 7 kuni 12 naela 1 rubl. 25 kop. 3) Hommiku-Siberis: Jenisei, Irkutski ja Jakutski kubermangudes, Amuri ja Transbaikali maakondades, Primorskaja Sahalin saarega ja Awantungi maakonnas kuni 2 naela 65 kop., 2 kuni 7 naela 1 rubla 25 kop., 7 kuni 12 naela 1 rubla 85 kop. Pakside eest, mis üle 12 naela kaaluwad, saab iga naela eest järgmist maksu wõetud: kuni 500 werstani 5 kop. — 500 kuni 1000 werstani 10 kop. — 1000 kuni 2000 wer. 20 kop. — 2000 kuni 3000 wer. 25 kop. — 3000 kuni 4000 w. 30 kop. — üle 4000-da wersta 35 kop. Kaitungi eest ei saa maksu wõetud. Kui pakki posti peal kaduma läheb, maksab postiwaltisus saatjale kaitungi ettenäitamise peale pakki hinna wälja, aga ainult siis, kui hind saatmise juures üles on antud; lihtpakside eest, mille hind mitte üles antud pole, ei wastuta posti waltisus mitte. Hinnapaki juures peab peal kiri „Платное“ (hinnaaline) seisma ja hind terwetes rublades tähtedega üles tähendatud olema. — Pakkide, mille hind üle 500 rubla kannab, ei wõeta posti peal mitte wastu.

Rahakirjade eest, mille juures „Денежное рубль.“ adressi peale tuleb kirjutada, maksetakse: a) kaaluraha: 7 kop. loodi pealt omamaal ja 10 kop. loodi pealt wäljamaale, b) kinnitamise raha: kuni 10 rublani 10 kop., 10 kuni 100 rublani 25 kop., iga juuretulewa 100 rubla pealt 15 kop.; — wäljamaale iga Wenemaa piiridäärte maadesse, nimelt Sakjamaale, Austria-Ungria maale, Türgi-maale ja Rumänimaale iga 112 rubla 50 kop. pealt 4 kop., iga teise maasse 10 kop.

Postisaadetused sõjemaksimise teel on lubatud Saksa-, Austria-, Helmeetsla-, Prantsuse- ja Belgia-maale järgmistes summas: 216 marki Sakjamaale, 254 krooni Austriale ja 266 franki Prantsuse-maale ja Helmeetslaale. — Kätesaamise kulu on iga 10 rubla pealt 10 kopikat saadetawast summast. — Saadetawast summad Sakjamaale peawad üles antama markides ja penningites, Austriale kroonides ja hellerides, Prantsuse-maale ja Helmeetslaale frankides ja santimides.

Telegrammid. Telegrahi sõnumite maks on kahesugune: a) põhjustat, b) maks iga sõna eest. Põhjustat terwet Wenemaal on 15 kop. Maks iga üksiku sõna eest on 1) linnades 1 kop. 2) igaske Euroopa-Wenemaa kohta, Soomemaale ja Kausaasia 5 kop. 3) Asla-Wenemaale 10 kop.

Stempelmargid. 5-e kopikaline stempelmark tuleb panna: kaitungi peale, millest kaitteerija oma nime läbi kirjutab; 10-ne kopikaline stempelmark dokumentide ja aktide peale, kelle wäärtus kuni 50-ne rublani tõuseb, ja ka kuni 80-ne lehesülgeiliste fontoraamatute peale, sellele wõla peal wõetud kauba sõsekirjutatub saab; 15-ne kopikaline stempelmark seltsiliste-kaardi peale; 60-ne kopikaline stempelmark palwekirjade, sünnimise- ja ristimise tähtede ning attestatide ja kaebus-kirjade peale igaske kohtusse. (Wastuse tarwis tuleb weel teine 60-ne kopikaline stempelmark palwekirjale juure lisada. 1-he rublaine stempelmark on wõltskirjade ja testamentide j. n. e. peale panna.

Kuulus „rahwaste lahing“ 1813.

Kalendri lugejate seas on wist wähe neid, kes Prantsuse juurest Napoleonist ja ta õnnetust sõjakäigust 1812 a. Wenemaa ei oleks kuulnud. Napoleon, kes oma wõimu tipul seistes kohtidele Europa riikidele käskusi ette kirjutas, troonisid ühelt wõttis ja teisele andis, tahtis ta Wene- ja Inglismaal ülemkäskijaks tõusta ja kui need ta sõna kuulda ei tahtnud, tõttas ta neid karistama. Et tal oma suure sõjawäe Inglismaale wiimiseks tarwilik laewastik puudus, siis tahtis ta wägewast mereritigist jelle läbi jagu saada, et ta sõit Europa kindlamma rannad ja sadamad Inglise kaubandusele kinni sulgus, mis inglastele määratumat kahju sünnitas, mille tõttu wägew mees neid järeleandmisele tahtis sundida. Wenemaast mõtles Napoleon aga lihtsalt õnnerikalt sõjateel jagu saada, nagu ta teistest Europa riikidest juba jagu saanud oli; selleks kogus ta poolemillionilise sõjawäe ja tuli 1812 aasta kewadel Wenemaale. Kuidas siis ta käsi käis, on lugejale tutaw. Küll wõitis kuulus „Punnapart“, nagu teda wanast isa Jansen hüüdis, 26. aug. Borodino juures wenelased täiesti, kus 60,000 wenelast ja 30,000 prantslast*) langesid ja jammus 2. sept. Moskwasse. Kuid siis ootasiwad teda hoopis teised olud, kui Lääne-Europas. Suur sõjawägi ei leidnud Moskwa ümbrusest tarwilisel osal moona, ühestoodud moona-tagawara wähenes päew päewalt ja sinna juure tuli weel kuulus „Moskwa linna põlemine“, mis suure osa linnast ära häwitas, nii et prantslased, kes külmaga mitte harjunud ei olnud, sügisestel sõdel lageda taewa all laagris pidiwad olema. Ka läks Napoleoni lootus nurja, et Wene keiser Aleksander I. temalt rahu tuleb paluma, nii nagu seda teised Europa walitsejad, kelle piirides ta sõjategewusel

*) Teiste teatete järele on wenelastest 55,000 ja prantslastest 50,000 langenud.

viibinud, teinud olivad. Kui suur võitja viimaks oma eksitust märkas, pööras ta 6. oktobril tagasi minema. Sellel teel sai ta suur sõjavägi otsa, suurelt osalt küll külma ja nälja tõttu, aga ka Vene wahwad kasafad suigutasiwad Prantsuse järelvägedeist tuhanded surmale. Tuhandeid Prantsuse sõjalasi uppus ka 15. nov. Beresina jõest üleminekul ära. Suurest sõjaväest jõudsiwad ainult riismed Saksjamaale, 300,000 sõjalast olivad Wenemaa lagendikkudele jäänud.

Kuid suur sõjalane ei mõtelnudki allaandmise peale. Osa sõjaväge seisis tal veel Saksjamaal tagawara väeks ja Wenemaalst põgenedes hakkas Napoleon kohe uut sõjaväge koguma. Peagi oli tal jälle kaunis suur hulk mehi lipn all, teda 170,000 ümber loeti. Kuid nüüd lõiwad Preisi, Austria ja Rootsi Wenemaa ndusse ja hakkasiwad ühiselt „kõikide riikide waenlast“ kimbutama. Napoleon wõitis veel kord ühendatud wäed 15.—18. aprillini Dresdeni all, kuid kuulsas rahwaste lahingus Leipzigi juures, mis Dresdenist üle 100 wersta eemal, kaotas ta 4., 6. ja 7. okt. 1813 täiesti. Oli ka nüüd üliwõim lepingusse astunud riikide sõjavägede käes, sest nendel loeti 300,500 meest, kuna Napoleonil pea poole vähem sõjalasi oli. Kõik suudisewad selles kuulsas lahingus pea pool miljoni inimest, kellel 2000 suurtükki tarwitada oli. Prantslased wõitlesiwad waprasti wastu, ja esimesel päewal oli ka õnn nende pool, nii et Napoleon juba wastalised löödud arwas olema. Kuid nüüd tuli kange Preisi kindral Blücher appi, ja prantslased kaotasiwad täiesti. Lahing oli hirmus. Kõhad wõideti ja kaotati kord ühe kord teise wastalise poolt. Kõle suurtükkide mürin kuulutas surma ja hukatuse talgut kaugele eemale ja kui lahing lõpnud, siis tuli awalikult, et Napoleon oma 170,000 mehest ainult 90,000 üle Saale jõe tagasi oli suutnud wiia. Tema sõjaväest olivad langenud: 1 marshal (poole sõjavägede juht würst Boniatowsky), 4 kindrali ja 20,000 alamaid. Haawata saiwad: 4 marshali, hulk kindralisi ja ohwitserisi. Wangi langesiwad kaks korpusekindrali, Sakseni kuningas, 20 diviisjoni- ja brigadefindrali ja 40,000 alamwäelist, kellede hulgas 20,000 haawatud. Et nii palju wangi langes, tuli sellest, et eksituse tõttu taganemisel jõe sild enneaegu õhku lasti, kusjuures suur hulk soldatisi jõkke ära uppus. Prantslastelt wõeti 325 suurtükki ära, peale selle veel hulk püssisi ja sõjamoona.

Nii sai siis Napoleon „rahwaste lahingus“ raske löögi, kuid ka wastalised kaotasiwad palju. Vene keiser Aleksander I.

adjutant A. Michailowsky-Danilewsky loeb omas 1813 aasta sõjamälestuste raamatus kaotuse suuruse järgmistes arwudes üles:

300,000 mehest, kes wõitlusest osa wõtsiwad, olivad kas surnud ehk haawatud: 21 kindrali, 1800 ohwitseri ja 45,000 alamwäelist, nende hulgas 22,000 wenelast, 15,000 preislasi, 8000 austrialasi ja 300 rootslasi. Kõige rohkem olivad siis wenelased kaotanud, kellede juures keiser Aleksander I. isiklikult wiibis.

Küll ei olnud sellega veel Napoleoni wõim täitsa murtud ja lepinglased pakkusiwad talle Prantsuse piiril seisest veel korrald omalt poolt rahu, millest aga kange sõjalane kuuldagi ei tahtnud. Kuid ta õnnepäike oli weerenud, usaldus ta wastu kodumaal langenud ja nii wõtsiwad ühendatud lepinglaste sõjaväed 1814 a. kewadel Pariisi marsšida, kus wägem mees Prantsuse trooni käest äraandma sunniti. 20. apr. 1814 jättis Napoleon siis omad waprast sõjalased jumalaga, et Elba saarele wangi minna. Kuid siit põgenes ta 1815 ära ja astus teist korda Prantsuse keisri troonile, kus veel 100 päewa walitses, kunni õnnetu Waterloo lahing, milles teda preislased ja inglased lõiwad, tema wõimu lõpulikult murdsiwad. Ta wiidi nüüd kaugele Atlandi mere üksikule Helena saarele, kus ta wangina 1821 suri.

Napoleoni uuendused ja korraldused, mis ta Europas sissejeadis, kaotati küll järgneval tagurkuse ajal suuremalt osalt ära, kuid uued aated, nimelt talupoegade wabaksalstmise pärisorjusest jne. tungisiwad iftagi edasi. Rahwad nägiwad ära, et troonid nii kõikumata ei olegi, kui enne arwati ja nüüd hakati pea igal pool walitjustelt uuendusi nõudma, milledele ka enamalt jaolt wastu tuldi. Napoleon oli ajaloo käigu peale suuresti mõjunud ja seda mõju ei suutnud „rahwaste lahing“ Leipzigi juures, ega ka Waterloo lahing muuta. Tema wõim langes, aga paljud ta korraldused kestawad tänani edasi, nimelt ka tema wäljaantud seadused, mis Prantsusemaal, Lääne-Saksjamaal ja Belgias tänani veel maksiwad on.

Suure mehe külmast rahust õnne- ja õnnetuise päewil jutustatakse paljugi. Nii on ta Leipzigi lahingus taganemise ajal rahulikult maganud ja oma kaotusest pärast nagu igapäewasest asjast kõneleunud. Tema oli kehastatud ajalugu ise ja waewalt näeb maailm küll jarnast kangelast veel, kelles kõik ühendatud oli: waprus, tarkus, auuahnus, kangekaelsus, osawus ja julgus.

Armastus.

Karin Michaelis'e jutustus Daani keelest.

Frefen Balle oli — üks kõigerohtem hallitanud wana-piigadest terwes ilmas.

Kui ta kustult kodu tuleb, siis on tal esimeseks tööks oma kingade pealt tolmud ära pühkida, neid siis mõne riide-tüki sisse mässida ja ühte teatud kohta panna, kus nad tal alati seisawad. Sellejuures paneb ta piinliku hoolega tähele, et üks kinganina teisest vähemalt üks millimeeter kaugel on.

Frefen Balle elab pärandatud kapitali protsentidest. Surmaülikond seisab tal juba walmis ja ta wäikene puhastus-tuba tuleb nüüd tuba meelde.

Tal on hea kõneand, ja kõik, kes teda tunnewad, armastawad teda. Suured juhtumised on ta elus — haruldased asjad ja nii leiab kõigeweiaksem asi ta filmas suure tähelepanu. Suuremad juhtumised ta elus on: ema surm, sõjawäe uue riide peale tõmbamine ja siis jalaluu murdmine.

Wiimane õnnetus juhtus kümme aastat tagasi ja Frefen Balle käib ikka veel kepi najale toetades. Kõik külalised, kes teda ta haiguse ajal vaatamas käisid, pidiwad oma nime ta murtud jala gipsiümbriku peale kirjutama, neid nimesid lugedes wiitis ta siis oma haiguse ajal aega ja kurbustas wäga, kui nimesid gipsi küljest ära kulusid.

See näitas tal palju huwitawam olema kui kõik mälestusealbumid ja muud niisugused asjad. — Kui ta 20 aastat wana oli, oli ta end ühe noore studentiga kihlata lastanud. Wiimane suri aga warsti peale kihluse ja Frefen Balle laulis töö juures sagedasti tema mälestuseks kurbasti laulusi.

Megajalt hakkas ta jälle mõnd teist armastama: nagu näituseks uut õpetajat, uut arsti, — aga kui need naese wõtsid, siis kadusid ta tundmused. Selle eest sai ta linnas aga ühe perekonnaga tuttawaks, keda ta enese poole kutsuda ehk ise nende wõerasi minna wõis.

Nõnda elas Frefen Balle kuni 47. eluaastani ja jäi wabaks ja mehele minemataks.

Nüüd ei mõtlenud ta sugugi enam meheleminemise peale.

Megajalt sündis temal iseäraline haigus, weri kogus pähe ja seejuures näitas talle terve ümbrus weripunane olema. Tohter ütles, et see kõik mööda läheb, kui ta 50 aastat wanaks saab. . .

* * *

Siis juhtus õnnetus. . .

Oma igapäewastel käikudel sai ta alati ühe wana lesta mehega kokku, kes oma kapitalist elas ja veel rahuloldawalt elas. Nad tundsid üksteist juba mitu aastat, sest wäikeses linnakeses tunneb ju pea igauks teineteist. Õnneks loka kokkusaades läksid nad üheskoos furnuaiale, kus mõlematel kallid hauad olid. . .

Ta toetas Frefen Balle kõndides, ja wiimane laenas talle jälle oma lillawalamiise kanni. Kord kutsus Frefen Balle teda enese juurde külasse.

Warsti pärast seda külastäiku näitas ta inimestele kuld-õrmut sinise kiwiga. „See on — kingitus!“ seletas ta ise. Aga kellest? Selle üle ta waitib, nagu haud.

Ühel ilusal päeval saab terve linn teada, et Frefen Balle wa Kauhile mehele läheb, kes enne korstnapühkimise töökoja peremees oli.

Frefen Balle naeratab ainult, nagu tahaks ta inimestele mõista anda, et neid warsti iseäraline nähtus ootab.

Ka Kauh waitib, waitib lihtsalt. . .

Ja siin juhtubgi midagi. Et oma auu peasta, jutustab Frefen Balle „puhast õigust“: et nad kihlatud on ja et ta teda suudles.

Asi oli järgmine. Kauh tahtis ta uut wedru leentooli proowida ja istus sinna peale, ja Frefen Balle temaga ühel ajal. . . Ja waewalt jõudsid nad mahaistuda, kui Kauh teda suudles. . . ja peaaegu huultele:

Sel filmapiigul ütles wanapiiga talle: „Ma ei lähe sulle mehele, kui ju lapsed sellega mitte nõus ei ole! Ma saan neile hea ema olema! Ja ka hõbe lauandusidgi ei taha ma omale, las need peale lastele jääda!“

Nii rumalasti käis ta Kauhiga ümber! Ja wiimane tõendas talle, et mitte uneski mõtlenud ei ole oma lastele wõerasema kodu tuua, kes ju isegi juba täiskaswanud on!

Frefen Balle läheb õpetaja, linnapea ja kohtuniku juurde ja laheb neil allakirjutada, et ta kui auus, puhast ja neitsilik tütarlaps tuntud on.

Ta tahab, et Kauh wangi pantaks, — selle eest et ta puhast, ilmsüüta tütarlast suudelda julges. Politseiametnik kõigutab kaebuse peale ainult pead ja teatab, et inimesi ometi sellepärast wangi ei wõi panna, et ta teda, peaaegu huultele suudles.“

Siis wõtab wanapiiga otsest künka juurde abi paluma minna, kuid kohtunik tõendab et see teda wastu ei wõta. . .

Frefen Balle matas siis kõik oma murekoorma oma südamesse ja jutustas ainult oma sõderastele talle tehtud ülekohut, misjuures ta ise palawaid pisaraid walis. . .

Jõulu laupäew. . . Frefen Balle läheb furnuaiale, frants käes, mida ta hauale tahab wiia ja näeb korraga „petist“, kes enesele uue palitu on julgenud teha lasta. „Onnetust!“ päewast peale ei olnud ta teda enam näinud. Ta oli siis ruttu ühe habemeajaja juurde sisse jooksnud, — teades, et wanapiiga talle sinna järele ei tule.

Esimene Jõulu püha. . . Kõwasti helisewad kirikutellad. . . Termes linnas walitsew pühade liikumine. Kabel on kuuste ja lilledega äraehitud ja inimesed tulewad furnuaiale oma armsamate haudadele lillesi annetama ja palwetama. . . Kirikutellad helisewad kõwasti pühalikult. . .

Frefen Balle ei näe ega kuule midagi. Ta kuuleb ainult kuidas lumi ta jalgade all krubiseb ja näeb ainult „petise“ uut palitut toreda linnunahast kraega.

Ainult kättemaksmise himu põleb ta sees — ta wistab oma frantsid käest maha ja jookseb leppi ülestõstes ta järele.

Ta lööb tee peal ettepuutunud kuused kõige küünlatega ümber, trambib roosid, tulpanid haudade peal maha ja kihutab talle järele, üle hauaküngaste ja üle kõige, mis ette juhtub. Ja kui ta siis talle järele jõuab, siis jooksewad sõimusõnad üks teisest wägewam üle ta huulte, — nagu põlew laawa Besuwist wälja purstas.

Waene „petis“ pistab ümberwaatamata põgenema, nagu põder, keda koerad taga ajawad ja karjub, mis wähegi jõuab: „Sa oled kurat — päris tõsine kurat!“

Uga wanapiiga saab alatu „petise“ warsti kätte, kuni juurderuttanud inimesed waele petuse ta küünle wahelt päästavad.

Siis alles läheb Frefen Balle rahulikult kõrwale, korjab oma frantsid ülesse ja seab oma hauda korda, mispeale ta ruttu kodu tõttab. Oma toas istub ta siis wedruleentoolile ja kiigutab end kaua, kaua, taja, taja, — ise mõtlewalt oma ette waadates. . .

Warsti peale jelle sureb „kurjategija.“ . . Kui ta testament awati, siis selgus, et ta sel tähtsal päewal, esimesel jõulupühäl kell 9 hommikul oma testamendi ümber oli teinud ja kõik oma wara Frefen Ballele pärandas, sellest muidugi ka osa oma lastele. . .

Kas ei ole see mitte armastus?

Tartus, Kaubahoowis nr. 26.

G. Günther'i

enne Martin Böckler'i

wärwi pood

Tallinnas ja Wiljandis,
Tartus, Kaubahoowis Nr. 6,

müüb tingimata kõige odawama hinnaga kõiksugu hääd lõnga ja kanga wärwifid, seebikiwi, willa kraasifid ja kuulhaid Steiermarki terase wikatid. Maalidri wärwifid kuniwalt ja aururammuga õliga õerutud. Wärnitsad, laffi, liimi ja pintslifid. Seina- ja katusepappi wabriku hinnaga.

Tartus, Kaubahoowis nr. 26.

Ilma hinnata!

Kas teie põete Rheumatismust?

Käe liigmete wigastus üldiselt kronilise Rheumatismuse juures.

Mina leidsin ühe täitsa kahjuta rohu Rheumatismuse arstimiseks ja, et kõiki auustatud lehe lugejaid sellega tutwustada, saadan heameelega igale soovijale ilma mingi maksuta ühe proowi, ühes pildidega kaunistatud raamatulehega, wene, saksa eht poola keeles, milles Rheumatismuse omad mitmesugused olekus kirjeldatud on. Kirjawahetus wõib ta eesti- ja läti keeles olla. See on üks väga mõnus rohi, mille abil paljud fargud ja leppid nurga on heitnud. Adress: 4 kop. margiga:

**Dr. C. Trahser, 245 Bangor House,
Shoe Lane, London, England.**

Täheendus: Peaks Teie eht edaspidi veel seda rohtu tarwitama, siis wõite teda arstidelt, eht koha-likult apteegist saada.

Seda ja teist.

Uue kasu. Nõrd leidis Peeter Suur oma naljahamba Balafirewi magamast ja wihastas.

„Sa sunnik magad hirmus palju, see on su terwielse kahjulik!“

„Just sellewastu: uni on mulle terwiiseks ja kasuks!“ wastas naljahammas.

„Mispärast?“ küsis keiser.

„Terwiiseks sellepärast, et ta jõudu kõwendab, kasulit sellepärast, et unes inimene ikka vähem pattu teeb kui ilmgi.“

Joh. Eschscholtz

Tartus,

Uueturu nurgas nr. 10.

**Kuld- ja hõbe asjade magasin ja
töökoda.**

Suur ladu

kuld- ja hõbe-asju, laua nõuupid j. n. e.

Melchior, Alfenside ja Alpakka asju.

Kuldamise ja hõbetamise töökoda.

Wappide, kroonide, nõõpide, monogrammide,
kontermarkide, medaljede, auutähtede j. n. e.

pressimine üksikult ja hulga wiisil.

Kuld ja hõbe kihiluse ja laulatuse sõrmustid.

Tellimised toimetatakse puhtalt ja maitserikkalt

Ostan kulda ja hõbedat

päewaturfi järele.

Pitsewardat fulla otsaga 5 rbl. ja kallim.

Suur ladu kallid kiwa,

loomustikkusid ja järelestehtud.

Kui ma ülewel olen, siis wõib olla, teen nii mõnelegi meele-
paha, kui aga magan, siis ei tee ma midagi, mis teie tubina
wäärt oleks. Nii ka teie, tsaar, unes ei saa teie mitte tu —"

Balakirew ei saanud lõpetada, kui juba Peetri tubinas
(nuut) läbi õhu wuhiseb ta turjale langes.

"Üi, ui! waadake, seda saan ma ülewel olles", wastas
naljahammas ja pugus jälle ruttu tefi alla.

Peeter läks naerdes ära.

"Aukartust koorma eest!" Kui Napoleon I. 1807.
aastal ühel Pariisi bulwaril jalutas, tuli talle mees kes oma

Kaubapank

J. W. Junfer & A^o.

Moskwa — St. Peterburg.

Jaoskonnad on:

Tartus,

Pärnus,

Windawis,

Goldingenis,

Narwas,

Pihkwas,

Ostrowis,

Porhowis,

Welifije-Lufis

(Pihkwa kubermangus).

Panga aktiwa kapital 10,000,000 rbl. — kop.

Tagawara kapital . 3,321,681 " 22 "

turjal rasket paki kandis, wastu. Pakikandja oli küürus ja
ei märkanud keisrit ega ta saatjaid, waid sammus otse keis-
rile wastu. Keisri saatjad tahtsiwad meest kõige koormaga
teelt kõrwale lükata. Keiser aga astus ise mehe eest kõrwale,
üteldes:

"Aukartust koorma eest!"

Taewa wärawal. (Arabia legenda). Muhamed seisis
taewa wärawal ja lastis usklike sisse. Seal seisis neid
tarjakaupa, küll wanu, küll noori mõlematest sugudest. Praegu
oli kord kolme mehe käes, kes kauemat aega juba sisselastmisi

Esimised laenuhinna: Mitmed tulb- ja hõbe aurahad.

C. J. Jesta, Tartus,

Maarja nultsias N 21/23, vastu Gesti kirikuaiada.

Kiiviraidumise, graniti- ja marmorikauba wabrik,
walgemase- ja rauawalamise wabrik.

Suur lukusepa töökoda.

Hauakiwide ja mälestuse sammaste
walmistamine kõigist pruugitawatest
marmori ja graniti seltsidest.

Graweerimised ja päälkirjad
walmistatakse kõige kiwifeltside ja
metallide sisse.

Sanaristid

mitmesugusest rauast.

Wannikud metallist, aiapiingid ja
rauast aidasid kõige odawama hinna eest.

Tellitud tööd joonistuste järele saawad
korralikult ja ruttu tehtud.

oliwad ootanud. Ühe juurde saades koputas esimene — see
oli keegi wanapoiss.

„Hallo! Kes seal on?“ küsis prohwetite-prohwet.

„Ustlik Arabia!; käisin igal aastal Mekas ja juudlesin
su püha kiwi!“

„See on kõrwaline asi. Ütle lühidalt, kas olid maa
peal poisimees või naesemees!“

„Dlin lahtises põlwes, sest et ma —!“

„Kasi pürgusse!“ kattesas Muhamed ta kõnet, „olid
maa peal poisimees, said isegi head elu maitse!“

Kurwalt läks wanapoiss alla poole minema.

Teine mees koputas!

„Hallo! Kes on?“

„Ustlik, naesemees!“

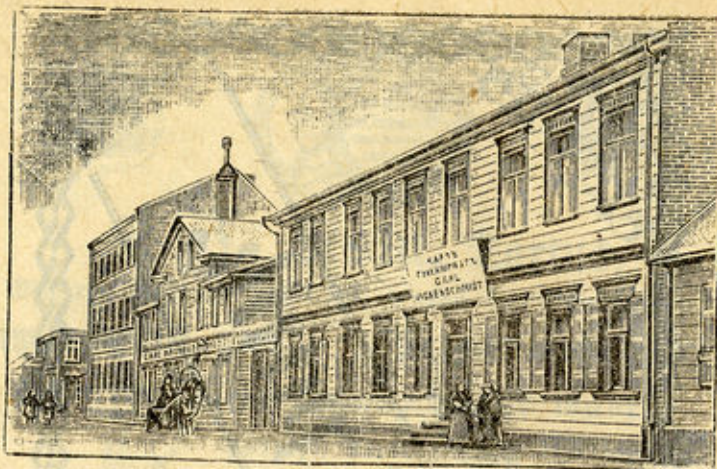
„Soo, tule igawesesse rõõmusel! Oled naesega maa
peal küllalt kannatada saanud. Taewas tasub su raskusi!“

Mees astus paradisi wärawast sisse.

Koputas kolmas.

„Hallo! Kes on?“

„Dlen ustlik — kake naese mees?“

Karl Hackenschmidt'i auruga wärwimise wabrik

Tartus, Laatsareti nultsas nr. 1 kummi 7.

Wabrik on asutatud 73 aasta eest.

Ministertumil suur hõbe auraha.

Toimetab

Kraasimist

näüd uue suure korraliku ja täieliku sissejeadmise läbi, nii et igaüks warsti korda saab ja mitte tühjalt tagasi sõita ei pruugi.

Ketramise wabrik

on väljaproowitud kõige paremate, uuemate leiduste järele walmistatud masinatega sissejeatud, nõnda et võimalik on kõige peenemaid ja kõige jämedamaid ühetaolisi lõngasid tebrata. Korutamist toimetatakse 2, 3, 4, 5 ja 6 keeruliseks.

"Kas mõlemad korraga!"

"Ei, üks suri, teise wõtsin!"

"Siis kasi pörgusse!"

"Kui nõnda, prohwetite-prohwet; praegu ütlesid ju ise, et naesemees maa peal palju kannatada on saanud ja selle pärast taewast ära teeninud!"

"Ja", wastas Muhamed, "meie wõtame küll kannatajaid wastu, aga mitte lollisi. Kes juba ühe naesega hädas on olnud ja veel ford abielusse astub on loll ja nende koht on — pörgu!"

Karl Hackenschmidt

Tartus, Laatsareti nultsas nr. 1 kummi 7.

Rudumise wabrik

toob riidet 1 kummi 3 arshinat laia ja igat kirja ja moodi. Suured rätitud lootakse igas laiuses ilma lestimiseta.

Wanutamise

jünneb auruwäel igasuguste kangaste ja rätitud juures kõige paremal wiisil, ning on võimalik toodud töösid veel seltsamal päewal kätte saada.

Willased ja poolwillased riided,

loodootud ja poeriided, saawad tähtsides wõi ka terwest kõige ilusamate wärwidega korralikult wärwitud ja dekateeritud, nõnda et nendesse wihmaplekkid ei tekki ja läik mitte ei kao. Siidised ja poolsiidised kleidid, rätitud ja pitsid ei saa mitte üksnes kõige ilusamate wärwidega wärwitud, waid saawad ka kunstiteel rohtudega pestud ja ilutöös korrapäraselt kaunistatud.

Terweste palitööde ja uniwormide wärwimist

toimetatakse nii, et nad pärast mingil moedul märja wõi kuiva läbi ennast kottu tõmmata ei saa.

Lahtiseid willu, willast lõnga

wärwin kõigis wärvides eht ja igas karwas, nõnda kui neid pörandariieteks, wooditekkideks, saani- ja wanritekkideks tarwis läheb.

Riiete trükkimist

willaste, poolwillaste ja siidirätitud peäle toimetan kõige uuemate ja ilusamate kirjadega.

Linase riide wärwimist ja trükkimist

kardinate ja kangaste peäle, sinise põhjaga, toimetan nii, et nad sugugi ei pleegi.

Küüdsed hinnad on endistest hindadest odavamad.

Kaljad.

Kindel tundemärk. Talunaene (suwitajale linna prouale, kes temalt teist prouat taga küsib selle järele kui ta tuas järele on waatanud): "Prõlla ei ole teda kotun, aga egas tas kaugele ka ei ole lännu, hambidgi ei ole ühten wõtnu!"

Paljunõudja. Armuline proua: "Teie tahate minu juurest äraminna, kus ma ometi poole tööd ise ära tegin?"

St. Antoni-Gildi laenu kassa

Tartus,

Jaani nultsas № 9.

Walitsus: A. Anger, W. Reinark, S. Griep.

Kassa laenab raha 1^{hest} rublast harkades pantide wastu wälja.

Witte ainult wäärtasjad, waid ka heasti hoitud ülikonnad, riided, pesu ja teised asjad wõetakse pandiks wastu, kui nad kergeste hoitawad ja müüdamad on.

Eufertista ainult seadusliku tunnistusega.

Äriline tegewus hoitakse saladuseks.

Kassa on awatud

äripäewadel kella 10^{nest} kuni 1ⁿⁱ lõuna ja kella 3^{nest} kuni 6ⁿⁱ õhtu.

Tuatiüdruk: „Jah, armuline proua, seda küll, kuid mitte minu rahulolemiseks.“

Mandlik. Rahamees (kes suurema summa hea-
tegewaks otstarbeks on annud): „Kirjutage „tundmata“
igaks teab ju, et ainult mina nii palju anda wõin.“

Suurem wõlg. A. (unustajal sõbrale): „Kui uhkelt see
piimameier mind teretab, ja ometi olen ma teda alles hiljuti
uppumise surmast päästnud. Ta näib unustanud olema, et
ta minule oma elu wõlgneb.“

B.: „Oh, see ei ole weel midagi, minule wõlgneb ta
koguni sada rubla.“

Asutatud 1860 aastal.

Olletööstus „Gambrinus“

Tartus, Smajõe uul. nr. 12–14,
Kõnetraat № 119.

Soowitab auustatud olletarwitajatele ammu tuntud häädukes
allesortisid:

Laager,

Pilsener,

Kloster,

Porter ja keedetud Mõdu.

Darklaipats. **J. Morik,** Darklaipats.

Puusärgimagašin

Tartus, Wallikraawi nultsas nr. 1.

Suur laager (tagawara)

metallist, tammepuust, saarepuust ja kuusepuust

puusärgisid

tsinkiga äralöödud ehk ilma.

Puusärgialused ja lühired antakse tarwitamiseks.

Suur wäljawalik metallist pürgasid wabriku
hindadega, niisamuti ka palmistpürgasid.

Gesti iseloom. A.: Millest tunned sa siis selget Gesti
iseloomu?

B.: Alatihest jonnist!

Hapu lahkumine. Kõrtsimees: Müüd, walitseja
herra, tembin ma teile lahkumiseks ise ühe klaasikese.

Walitseja: „Aga armas kõrtsipapa, ärge mulle
lahkumist nii hapuks tehke.“

Kitsaroorpalisel. Sõitja (kontuktorile, kui rong teket
metja äliste seisma jääb): Monoh, mis on siis lahti?

Kontuktor: „Ei midagi, küttjal on sõed otja saanud,
ja seal pidi ta metja minema, et hagu korjata.“

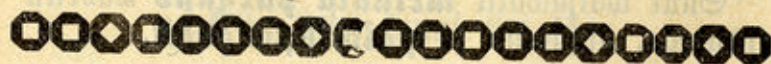

Cand. M. Margens,

Tartus, Fortuna nultsas № 6.

- I. Kaubandusekool.
- II. Kaubanduseteaduslised = kursused.
- III. Raamatupidamise = büro.
- IV. Sgasuguste kirjalikkude tööde, ümberpanekute ja kirjutuse = masina pääl ümberkirjutamise = büro.

Maafuta kohaknulumine kooli ja kursuste lõpetajatele.

Ust etteaimduste fiske. Onupoeg: Onukene, kas sa etteaimdufi usub?

Duu: Usun kindlasti ja praegu wõin ma tõendada, et sina minult raha lainama tulid.

Dige põhjus. „Mu kallis August, ära kõnele omaft surmast! Praegusel kehwal ajal ei ole see mingil kombel soowitaw, sest ma ei jõuaks enesele õiget leinakleitigi õmmelda lasta!“

„Progres“

Auruwärmimise- ja keemialise puhastamise-töökoda,

naesterahwa kui ka meesterahwa riiete, mööbliriiete, plüshi, wai pate, pitsite, tekkide j. n. e.

Gardinate pelemine.

Kodukoetud riiete wanutamine, wärmimine ja presimine saawad maitserikkalt wäljatöötatud.

Wabriku kontor: Kastani nult. 59,

Wastuwõtmise koht: Riia nult. 10. Tartus.

J. Urraf,

Tartus, Lodja nult. 19, korter 13,

ajab wõderad kohtuasju, kirjutab kõitsugused palwekirju ja korraldab iseäranis

päranduse asju.

H. Paakmann,

Tartus, Riia nultsas nr. 6,

asutatud 1837 aastal.

Raamatu- ja kiwitrükikoda, raamatukõitmise äri masinajõuga. Kõige wanem Eesti kirjastus.

Ribe töö. Käsitööline (kerjajale): Misparast ei teeni teie leiba kibeda tööga?

Kerjaja: Arst on mulle „kibeda“ tarwitamise kõwasti ära teelanud.

Kätt oli tema annud.

Kätt oli tema annud

Su ammu teisele,

Kes sõrmuse kord pannud

Ta õrna sõrmesse.

Eduard Friedrich

Tartus, Riia nultsfas nr. 2, Thuni mäe all.

Suur ladu

Omblusmasinaid, koorelahutajaid, deksimal- ja lana-
kaasfuid, tulepritsfuid j. n. e. j. n. e.

Kõige parem ostekoht! kõige odavamad
hinnad.

Kullane auuraha 1908.

Suur hõbe auuraha 1908.

H. Berg

Tartus, Promenadi nult. nr. 9.

Suur kuld- ja hõbe asjade ladu.

Odavamad hinnad.

Gummitemplite wabrik.

Ametikohtade, wallawalitsuste ja kõigi teiste asu-
tuste jaoks valmistatakse gummitemplifid igas suuruses,
mitmesuguse kirjamise järele.

Töö on piinlikult puhas, hinnad kõige odavamad.

Graweerimise ja kullaseppa töötuba

täidab ruttu ja puhtalt kõiki tellimisi parajate hindadega.

Ja süda see tal seotud
On hella kõitega
Mis ühelt teiselt võetud
Su wastu armuga.

Nüüd hädas Mannikene
Kel peab minema:
Üks armas südamele,
Teist ka ei wihta ta.

D. Gr.

Печат. разр. полицією. Юрьевъ, 14 сентября 1912.

Trütitud H. Baakmanni juures, Tartus 1912.

A. Danziger, Riias.

Esimene ja õige aurujõnuga wärwimise
ja
keemikalik pesemise koda.

Kõige suurem sellesarnane asutus Wenemaal.

Uinus töö wastuwõtmise koht Tartus

Eduard Friedrich'i juures

Riia- ja Aueturu-nultsa nurga peal, Thuni mäe all,
ja Raatuse nult. № 17.

Kõitsugused willed ja poolwilled kangad saa-
wad wastu võetud:

Wärwimiseks eht wastupidawate wärwidega, ilma
et riide headus rikutud saaks.

Wanutamiseks, mille läbi mitte paksult koetud kan-
gad paksuks ja lõngad willa pääl kinni laetud saawad.

Pressimiseks ja dekateerimiseks, mille läbi kangas
sirgeteks tõmmatud ja lätiwaks tehtud saab, nõnda et riie
landes ennast enam koku ei tõmba ja tarwajaks ei lähe.

Ka wõiwad kõik riided kunstilisel wiisil wihamatund-
laks tehtud saada.

Ainus ja korralik talitus!

Wõimalikult odavamad hinnad!

Eduard Friedrich, Tartus,

Riia- ja Aueturu nult. nurgal № 2 ja Raatuse nult. № 17.

H. Lillemann,

enne Ed. Kivastik,

kella-kauplus

ja

parandus-töötuba,

Cartus, Promenadi nml. № 11.

Suur ladu töitsugu
tasku-, seina- ja
laua-kellafid,

iseäranis laialt tuntud

Omega, Boreli ja
Unioni prätssiooni
anker-nurid.

Wastatus korraliku
ja rutulise paranduse
tööde eest kõiges mur-
makritööstuses.

